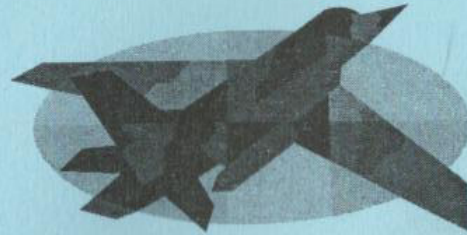

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний авіаційний університет

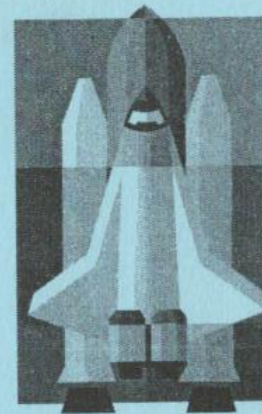

МАТЕРІАЛИ

III Всеукраїнської науково-практичної конференції

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
ПСИХОЛОГІЇ ДІЯЛЬНОСТІ
В ОСОБЛИВИХ УМОВАХ**

19-20 лютого 2008 р.

Київ 2008

УДК: 009 (082)

Актуальні проблеми психології діяльності в особливих умовах: матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції 19-20 лютого 2008 р. / за заг. ред. О.В.Петренка, О.М.Ічанської. – К.: НАУ, 2008. – 144 с.

Містить матеріали доповідей щорічної науково-практичної конференції з проблем психології діяльності в особливих умовах.

Організаційний комітет

Голова оргкомітету:

В.П. Харченко, д-р тех.н., проф., проректор з наукової роботи
Національного авіаційного університету

Заступник голови оргкомітету:

О.В. Петренко, к.психол.н., доц., завідувач кафедри
авіаційної психології, заступник директора з наукової роботи
Гуманітарного інституту НАУ

Члени оргкомітету:

проф. Л.Ф. Бурлачук
доц. Т.В. Вашека
доц. О.М. Долгова
ст. викл. В.В.Злагодух
доц. О.М. Ічанська
проф. Г.В.Ложкін

проф. О.Р. Малхазов
доц. О.М. Назарук
доц. Л.В. Помиткіна
доц. О.В. Сечейко
проф. В.О. Татенко
доц. С.М. Хоружий

Секретаріат конференції

В.В.Злагодух (голова секретаріату)
Е.І.Кологривова
О.В.Івачевська

*Рекомендовано до друку вченою радою Гуманітарного
інституту НАУ (Протокол №4 від 14 лютого 2008 р.)*

© Національний авіаційний
університет, 2008

Метою роботи є дослідження психомоторного компоненту процесу формування образу виконання рухових дій стрільця із бойового пістолета.

Процедура дослідження передбачала психодіагностичне обстеження 300 курсантів ВНЗ МВС віком від 17 до 25 років за відібраною батареєю методик. Результати дослідження обраховувались методами статистичної обробки даних з використанням кореляційного, факторного та кластерного аналізу.

В ході експерименту було зроблено заміри особливостей перебігу сенсомоторних та пізнавальних процесів: порог розрізнення зорових відчуттів (лінійка Петрова); точності сприймання 10-секундного інтервалу; точності відтворення заданих зусиль; реакції на рухомий об'єкт, а також досліджено основні психофізіологічні параметри нервової системи: латентний час простої зорово-моторної реакції напруження та розслаблення м'язів верхніх кінцівок і латентний час складної зорово-моторної реакції вибору та переробки знаків; витривалість нервової системи (властивість сили), лабільність, врівноваженість, рухливість нервової системи (тепінг-тест).

Вивчення закономірностей та умов перебігу цих реакцій надає можливість з'ясування і уточнення механізмів формування сенсорного та моторного полів, образів руху, дії, діяльності та психологічних механізмів управління руховою діяльністю.

Катерина Дем'янюк

к. психол. н., м. Хмельницький

Структура психологічної моделі формування професійної уяви у курсантів-прикордонників

Майбутні офіцери-прикордонники повинні не тільки досконало знати нові зразки озброєння і техніки, але і уміти розробляти і застосовувати принципово нові методи їх використання в сучасних умовах охорони кордону. Необхідним компонентом для успішної професійної діяльності офіцера –

прикордонника в сучасних умовах є психічна здібність до узагальнення образів – однієї із основних складових технічної уяви.

Аналіз останніх досліджень з психолого-педагогічної проблематики свідчить про певну увагу українських військових психологів до процесу підготовки майбутніх офіцерів. Ряд її аспектів відображено у роботах М.Й. Варія, Д.В. Іщенка, А.А. Желдака, О.Д. Сафіна та ін. Дослідженнями розвитку технічного і різних сторін графічного мислення, формування просторової уяви займалися Л.Д. Кудрявцев, І.С. Якиманська, Ю.Л. Трофімов. Проте, проблема наукового обґрунтування психологічних особливостей ефективного формування професійної уяви курсантів ВВНЗ, досі ще не була предметом спеціального дослідження, а саме: донині не запропонована ефективна *модель формування професійної уяви*, яка б дала змогу враховувати індивідуально-психологічні особливості курсантів, якісно і динамічно керувати підготовкою військових спеціалістів.

Необхідність розвитку професійної уяви, як особливої інтелектуальної діяльності, що становить невід'ємну частину загальної професійної підготовки офіцера-прикордонника зумовлюється:

1) специфікою змісту у ВВНЗ загальнонаукових та інженерних дисциплін, – нарисна геометрія, інженерна та комп'ютерна графіка, теорія машин та механізмів, деталі машин;

2) необхідністю використання майбутніми офіцерами-прикордонниками вказаної здібності відповідно до вимог службово-професійної діяльності. Вказані аспекти мають місце в професійній діяльності офіцера, отже формування здатності оперування образами у курсантів безпосередньо пов'язано з їх підготовкою до майбутньої оперативно-тактичної діяльності.

На підставі вивчених досліджень системного та компонентного підходів, понять інтеграції освіти сформульована мета та розроблена модель формування професійної уяви у процесі інженерної та технічної підготовки курсантів, фактори її функціонування, розкриті психологічна структура, рівні уяви, компоненти моделі, функціональний, комунікаційний, інтеграційний аспекти, охарактеризовані зв'язки між елементами моделі. Основу функціонування компонентів моделі становлять

фактори безперервності, прогнозу і створення освітніх ситуацій, які стимулюють розвиток професійної уяви, оптимального поєднання засобів і методів, особистісно-зорієнтованого навчання, інтелектуального напруження, комп'ютеризації. Найбільш ефективним способом вивчення аналітичної геометрії, креслення, що формує просторову, технічну, професійну уяву є синтетичний метод, який дає змогу осмислювати геометричну, технічну, професійну сутність сформованих аналітичних узагальнень. Конструктивними компонентами, які зумовлюють специфіку запропонованої моделі є механізми формування професійної уяви майбутніх офіцерів-прикордонників: образно-практичний компонент і внутрішньо-предметна інтеграція.

Модель формування професійної уяви, психолого-педагогічні засоби та механізми функціонування вказаної інтелектуальної якості, можуть бути включені в будь-яку технічну навчальну дисципліну та застосовані для навчання слухачів будь-якого напрямку підготовки. Розробці практичних рекомендацій щодо впровадження моделі, і на інших напрямках навчання можуть бути присвячені подальші дослідження.

Олексій Єгоров
м. Харків

Якості особистості, які необхідні фахівцям податкової міліції в професійній діяльності

Разом з формуванням податкової міліції в Україні виникло багато проблем зв'язаних з її правовим статусом, фінансуванням, соціальною градацією, кадровим потенціалом. Але слід наголосити, що центральною фігурою в системі податкової міліції є інспектор, як правило, це офіцер міліції. А система в якій доводиться працювати співробітникам податкової міліції це система «людина-людина». Тобто співробітникам цієї організації треба, перш за все, добре знати закономірності спілкування, уміння «читати» особисті якості людини коли вона їх приховує та інші.